

ב"ה

פרשת בהר

וישבתם על הארץ לבטח
ויקרא כה, יח.

מצוות שמיטה לבדה דיה כדי לשכון בארץ לבטח

"וישבתם על הארץ לבטח"^[1], פירש רש"י "שְׁפָעוֹן שמיטה ישראל גולים, שנאמר^[2] אז תִּקְצֶה הארץ את שבתותיה, וְהִרְצָת את שבתותיה, ושבעים שנה של גלות בבל כנגד שבעים שמונות שבטלו היו".

...כמדובר כמה פעמים, פירוש רש"י הוא "פשוטו של מקרא", "אני לא באתי אלא לפשוטו של מקרא"^[3], ובנדון דידן, הפירוש ש"ועשיתם את חוקותי ואת משפטי תשמרו" קאי על חוקות ומשפטים של שמיטה, הוא — היפך פשוטו של מקרא לגמרי, מכיון שבכל המקומות שבהם נאמר לשון זה מדובר על קיום ושמירת כל המצוות!

וחידוש כזה — שפסוק זה שונה מכל שאר הפסוקים שבהם נאמר אותו לשון — היה לו לרש"י לכתוב בפירוש.

...אלא הביאור בפרש"י הוא: כאשר לומדים את הפסוק "וישבתם על הארץ לבטח" — נשאלת שאלה פשוטה אצל בן חמש למקרא: הן אמת שבגלל קיום החוקים והמשפטים מגיע השכר ד"וישבתם על הארץ גו'", אבל, מכיון שיש חשש "שמא יגרום החטא", כפי שפירש רש"י^[4] בנוגע ליעקב שאמר "אני ירא שמא משהבטחתי נתלכלכתי בחטא", ובמילא לא תקויים הבטחת השכר — כיצד שייך לומר "וישבתם על הארץ לבטח"?

ולכן, בהכרח לומר שיש כאן ענין מיוחד שבזכותו "וישבתם על הארץ לבטח" אפילו אם יגרום החטא.

ועל זה מפרש רש"י, "שְׁפָעוֹן שמיטה ישראל גולים שנאמר כו', ושבעים שנה של גלות בבל כנגד שבעים שמונות שבטלו היו":

הבן חמש למקרא לא למד עדיין אודות גלות בבל, אבל, כשישאל אצל ה"מלמד" ישמע שהיו אז כמה וכמה חטאים כו', ואף על פי כן, משך זמן הגלות היה "שבעים שנה .. כנגד שבעים שמתות שבטלו", ואילו היו מבטלים רק שישים ותשע שמתות (פחות שמיטה אחת), היה משך זמן הגלות רק שישים ותשע שנה (פחות שנה אחת), ומזה מוכח, שעונש הגלות בפועל הוא רק כֶּעֶזְרָא שמיטה, ואילו כאשר מקיימים מצות השמיטה, אינם גולים, אפילו אם נכשלו בשאר עוונות.

ועל פי זה מובן פירוש הכתוב — "ועשיתם את חוקותי ואת משפטי תשמרו גוי'", היינו, קיום כל המצוות, וביניהם גם מצות שמיטה (שנתבארה זה עתה), אזי "וישבתם על הארץ לבטח" — בשכר קיום מצות שמיטה, אפילו אם יגרום החטא בנוגע לשאר ענינים, כי, "כֶּעֶזְרָא שמיטה (בלבד) ישראל גולים", כדמוכח משבעים שנות גלות בבל כנגד שבעים שמתות שבטלו, ובמילא, כשיקיימו מצות שמיטה, הרי בוודאי שבמשך שמיטה זו (עד לשמיטה הבאה) לא יגלו מארצם (אפילו אם יגרום החטא בשאר ענינים) — "וישבתם על הארץ לבטח".

קטע משיחת ש"פ בהו"ב, מבה"ח סיון, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשמ"ז ח"ג ע' 329.

[1] ויקרא כה, יח.

[2] בחוקותי כו, לד.

[3] פרש"י בראשית ג. ח. ועד"ז שם, כד. ועוד.

[4] וישלח לב, יא.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולע"נ הרב גבריאל נח וזוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחי
שלמה נחמ"ה, צבי"ה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה